

Schaduwen over Amelandse duinen

LIESBETH MEIJER

Als de velduilen in de zon over de Lange Duinen zweven, waarschuwen hun schaduwen een mogelijke prooi. Er vallen echter nog veel grotere schaduwen op de Amelandse duinen. De duinen zelf dreigen daarbij prooi te worden.

Eén van de schaduwen komt van het vliegveld in de duinzoom bij Ballum. Er dreigt hier een sterke uitbreiding van het aantal vluchten, wat samenhangt met de nu lopende vaststelling van de geluidszone. Deze wettelijke procedure maakt het mogelijk grenzen te stellen aan de geluidsbelasting van de omgeving. Uit de bij deze procedure vastgestelde geluidscontouren volgt het maximaal aantal toegestane vliegbewegingen.

De ontwerp-aanwijzing van de geluidszone van de ministers van VROM en V&W, is gebaseerd op maar liefst 9000 vliegbewegingen. In 1992 waren er 4861 vliegbewegingen. Bijna een verdubbeling dreigt dus. De voorgestelde 50 BKL contour (een samengestelde maat voor geluid en hinder) bedekt niet alleen een deel van een camping en de aanliggende weilanden, maar ook een deel van de duinen. Binnen dit gebied bevinden zich onder andere twee nesten van velduilen. De rust van de vogels en (rust zoekende) recreanten zal zo in het zomerseizoen continu verstoord worden.

Het vliegveld van Ameland, dat al bestaat sinds 1951, heeft een grasbaan en wordt voornamelijk gebruikt voor recreatie: rondvluchten, zweefvliegen en parachutespringen. Het aandeel zakelijk verkeer is slechts zeer beperkt.

De voorgestelde uitbreiding is in het licht van het rijksbeleid uiterst merkwaardig. Het beleid inzake de kleine luchtvaart is gericht op bescherming van

de rust in de (woon)omgeving. En volgens de Nota Waddenzee is het ongewenst dat het aantal vliegbewegingen boven het waddengebied toeneemt.

Niet zomaar akkoord

De Waddenvereniging heeft daarom op het eerste concept in 1994 zeer kritisch gereageerd. De belangrijkste bezwaren waren de toename van de geluidshinder en het ontbreken van onderzoek naar de effecten van het vliegen op natuur en milieu. De commissie die de bezwaren beoordeelt en advies uitbrengt aan de ministers, oordeelde dat deze bezwaren gegrond waren. De beide ministers schrijven in hun toelichting op de ontwerp-aanwijzing van februari 1996 dat zij "nagenoeg alle adviezen van de commissie hebben overgenomen". Toch stellen zij de 50 BKL contour vast overeenkomstig het eerste concept: gebaseerd op 9000 vliegtuigbewegingen en 200 helikopterbewegingen.

Begin februari 1996 heeft de Tweede Kamer twee moties aangenomen over de kleine luchtvaart. De ene behelst dat de geluidszone vastgesteld moet worden volgens het aantal vliegbewegingen in 1992 en de andere vraagt een verbod van recreatievluchten boven stiltegebieden.

De betreffende commissies van de Tweede Kamer hebben inmiddels al aangegeven dat zij de ontwerp-aanwijzing van de geluidszone van Ameland niet zomaar voor kennisgeving aan zullen nemen. Zij hebben de ministers al om nadere informatie gevraagd. Hopelijk houdt de Tweede Kamer aan de moties vast en haalt zij een streep door de verdubbeling van het vliegverkeer, zodat de schaduwen van de zilveren vogels niet nog talrijker worden.

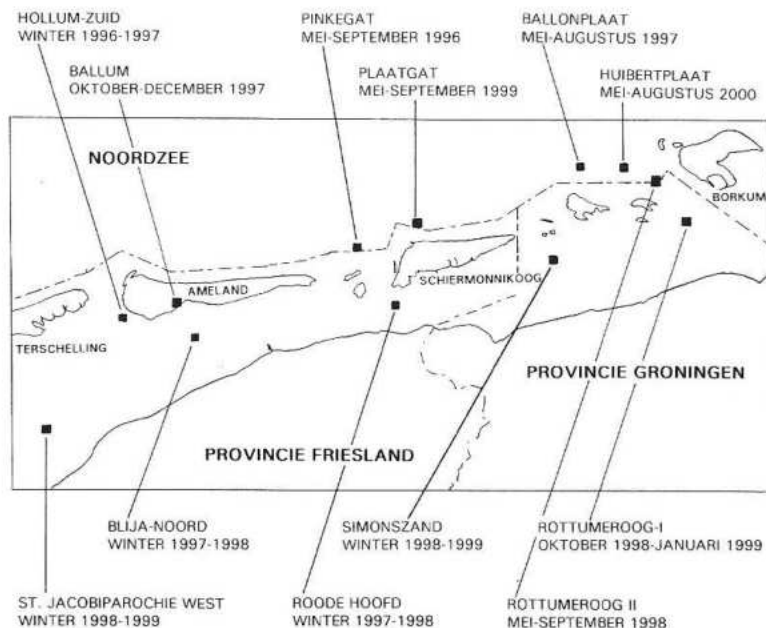
Een Waddendiamant met duistere facetten

In 1994 bracht de gemeente Ameland de Evaluatienota Verblijfsrecreatie "Ameland een waddendiamant om te koesteren" uit. Gezien de tumultueuze ontwikkelingen was een evaluatie van het gemeentelijk beleid zeker op zijn plaats. In het begin van de jaren negentig werd in rap tempo een flink aantal appartementencomplexen en bungalows gebouwd, waarvan sommige met forse afmetingen. Het Ostrea-complex verrees in de duinen bij Nes waar vroeger het lage, rietgedekte Excelsior stond. De drie verdiepingen hoge glaspui van Ameland State verving een kiosk en restaurant aan de Badweg van Nes. En ten noorden van Buren, in het open gebied, werd het Ameland Paradijs gebouwd.

Dit zijn slechts een paar voorbeelden. De schaduw ervan op de duinen is onmiskenbaar. Veel van deze complexen passen niet in het landschap. De

De vuurtoren in het Holumerbos biedt een goed overzicht over de knelpunten op west Ameland (foto: Paul Paris).

Een overzicht van de voorgenomen proefboringen in het oostelijk deel van de Waddenzee.

De Ameland State aan de strandweg van Nes (foto: Guus Durville).

nog meer dezelfde appartementencomplexen bij moeten komen, en dat de toerist een divers product moet worden geboden. In de dagelijkse praktijk blijkt echter nog niet veel veranderd, gezien de recent afgegeven bouwvergunning, via een art. 19-procedure, voor weer een hotel-appartementencomplex bij Nes.

Vuurtorens of boortorens

De vuurtoren van Ameland staat in de duinen bij Hollum aan het Bordiep. Op alle waddeneilanden staat zo'n vuurtoren, ter geleiding van de scheepvaart op Noord- en Waddenzee. Eeuwenlang was de vuurtoren een zeer bepalend element in de duinenrij van het eiland. Wie echter met helder weer de reis naar Ameland onderneemt, ziet dat het silhouet van het eiland eerder bepaald wordt door twee gasplatforms van de Nederlandse Aardolie-maatschappij.

Op dit moment staan er in de Noordzee aan de oostkant van Ameland al twee winningsplatforms voor gas. Op het strand, omgeven door een kunstmatig duin, bevindt zich nog een winningslocatie. En als het aan de NAM ligt, zullen er nog meer boortorens en platforms verschijnen.

Voor proefboringen zullen er in het Pinkegat aan de oostkant, nabij de Blauwe Balg aan de zuidwestkant, bij de Piet Scheve Plaat ten zuiden van het eiland en ook op een locatie aan de Ballumerbocht boortorens verrijzen.

Als er inderdaad voldoende winbaar gas onder dit deel van het waddengebied blijkt te zitten, zal de vuurtoren bij Hollum gezelschap krijgen van een winningslocatie op de duinrand.

De duinen van Ameland zal men dan van verre kunnen herkennen, niet meer aan de rood-witte vuurtoren maar aan de boortorens. Een somber toekomstvisioen!

Tegengas

De Waddenvereniging voert samen met andere natuur- en milieuorganisaties actie tegen deze plannen. Zo is er beroep ingesteld tegen de wijziging van de Nota Waddenzee, waarmee de regering het mogelijk maakt om gas onder het waddengebied aan te boren. Ook op de milieu-effectrapportages voor de proefboringen in de Noordzeekustzone en in de Waddenzee is door de Waddenvereniging gereageerd. Deze rapportages belichten een aantal aspecten nogal versluierend en eenzijdig.

Mocht de gaswinning onverhoopt toch doorgaan dan zullen de duinen ook nog te maken krijgen met extra afslag, want ten gevolge van de gaswinning zal de bodem van het waddengebied gaan dalen. De Waddenzee zal deze bodemdaling gaan compenseren door extra zand aan te gaan voeren. Deze zandhonger zal gestild worden door de kusten van de eilanden. Want daar liggen op het strand en de vooroever miljarden zandkorrels. Versterkte afslag zou wel eens een groot gevaar kunnen opleveren voor Amelands verdediging tegen de zee en voor het, ondanks alles, nog altijd waardevolle duinecosysteem.

Waar de blanke top der duinen nog schittert in de zonnegloed, dreigen over Amelands duin heel wat schaduwen.

drs. E.W. Meijer is actievoordinator bij de Waddenvereniging.